

การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพ
สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4*
SCHOOL MANAGEMENT TO PROMOTE CAREERS FOR SECONDARY
SCHOOL STUDENTS EXPAND EDUCATIONAL OPPORTUNITIES
NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATION AREA OFFICE 4

มานพ เสียมไหม

Manop Siammai

วีระยุทธ ชาทะกาญจน์

Werayut Chatakan

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

สุระพงษ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์

Surapong Uasiripornrit

โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา

Thasalaprasitsuksa School, Thailand

E-mail: manop94165@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพ 2) พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพ 3) ตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา โดย 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใช้ตารางวิเคราะห์เนื้อหา 2) ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีโดยคัดเลือก ได้แก่ โรงเรียนบ้านวังลุง บ้านเขายวนเฒ่า วัดเทวดาราม ชุมชนวัดบางคู และเคียงศิริ ด้วยแบบสัมภาษณ์ 3) ศึกษาแนวทางการบริหารจากผู้บริหาร 20 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์ 4) ยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา 5) ตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยการสนทนากลุ่ม และ 6) ประเมินความเป็นไปได้และควมมีประโยชน์จากผู้บริหาร 20 คน ด้วยแบบสอบถาม โดยใช้

* Received 18 May 2021; Revised 20 October 2021; Accepted 25 October 2021

ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพและแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และสภาพแวดล้อม 2) ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา ได้แก่ 2.1) ปัจจัยนำเข้า การบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านบริหารบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป 2.2) ด้านกระบวนการ คือ การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ การปรับปรุงและการรายงานผล มีการประสานงานเป็นการขับเคลื่อน 2.3) ด้านผลผลิต คุณภาพผู้เรียนและประสิทธิภาพการบริหารจัดการ เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ หน่วยงานต้นสังกัดสนับสนุน และองค์กรภายนอกให้การสนับสนุน 3) ผลการตรวจสอบรูปแบบ มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหารจัดการสถานศึกษา, ส่งเสริมงานอาชีพ, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

The objectives of this research article were to 1) study the conditions and guidelines for school management to promote careers, 2) develop a model of school management to promote professional work, 3) examine the school management model to promote career work for secondary school students, expand educational opportunities. Nakhon Si Thammarat Primary Education Area Office 4 1) Study relevant documents and research using the content analysis table, 2) Study the condition and guidelines for managing educational institutions with good practice by selecting: Ban Wang Lung School. Ban Khao Yuan Tao Wat Devaram 3) Study management guidelines from 20 executives with interview form 4) Draft school management model 5) Examine the draft school management model by group discussion and 6) Evaluate the possibilities and benefits of 20 executives with questionnaires using averages and standard deviations to analyze data. The results showed that 1) Conditions and guidelines for managing schools to promote careers for secondary school students, expand educational opportunities including inputs, processes, productivity and environment, 2) The result of creating a school management model is 2.1) Import factors, 4 areas of school administration, academic, personnel management, budget, and general administration. 2.2) Operations, audits, adjustments, and reporting 2.3) Coordination of productivity, learner quality, and management efficiency, success conditions including support

agencies and external organizations to support 3) The results of the form inspection can be implemented at a high level. They are most useful at the highest level.

Keywords: School Management, Career Promotion, Educational Opportunities Expansion Schools

บทนำ

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร ทรงมีพระราชโอรสฝ่ายด้านการศึกษา ประกอบด้วย การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงมีคุณธรรม การมีงานทำมีอาชีพ และการเป็นพลเมืองดี (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาประชากรของชาติให้เป็นคนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกายใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 คือมีทักษะสูงเป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ และเกษตรกรยุคใหม่ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการประกอบอาชีพในสภาพจริงนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้สะท้อนข้อมูลออกมา ดังเช่น อมเรศ ศิลาอ่อน กล่าวว่าการศึกษาในปัจจุบันสร้างคนให้ทำอะไรไม่เป็น เด็กไม่รู้ว่าตนเองถนัดอะไร มีปัญหาในการตัดสินใจในวิชาชีพ ดังนั้นการศึกษาคควร “ฝึกให้รู้จริง ฝึกให้ทำเป็น” นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาประมาณร้อยละ 70 ที่เหลือประมาณร้อยละ 30 ออกไปสู่ตลาดแรงงานซึ่งต้องมีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับตำแหน่งงาน ดังนั้นการเชื่อมโยงการมีงานทำ ทักษะการทำงานน่าจะเหมาะสมกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) คณะอนุกรรมการด้านการวิจัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เน้นการเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการทำงานได้จริงการมีงานทำรวมทั้งการประกอบอาชีพของผู้เรียนเพื่อผลักดันการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถบนฐานความถนัดและความสนใจตนเองซึ่งสอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของภาคการผลิตหรือกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้มีคุณธรรม จริยธรรมและทักษะวิชาชีพเพียงพอต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม แต่สภาพปัจจุบันพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดทักษะ ทักษะคิดและจิตสำนึกต่องานอาชีพ จากปัญหาดังกล่าวโรงเรียนจึงถือเป็นภารกิจจำเป็นในการพัฒนาจุดเน้นด้านอาชีพเพื่อเพิ่มโอกาสในการพัฒนาทักษะด้านอาชีพให้นักเรียน โดยจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมให้นักเรียนมีทักษะวิชาชีพเพียงพอต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน การปฏิบัติของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษายังไม่เด่นชัด ทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนาอาชีพตามหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนไม่ชัดเจนขาดความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสนับสนุน นักเรียน

ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดทักษะสำคัญในด้านนี้จากสภาพปัญหาอุปสรรคถือว่าเป็นความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาการจัดการศึกษาด้านอาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) ดังที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 เพื่อให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและโรงเรียนที่สนใจรูปแบบโดยทั่วไปนำรูปแบบที่ได้จากงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา ส่งเสริมทักษะงานอาชีพซึ่งจะทำให้ นักเรียนเกิดความรู้อยู่ มีทักษะงานอาชีพตามความถนัดความสนใจ และเป็นการสนองต่อความต้องการของชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4
3. เพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบวิธีผสม (Mixed Methods Research) โดยมีการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แหล่งข้อมูล 1.1) สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 1.2) แนวคิดในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพ 1.3) แนวคิดทฤษฎีการบริหารการศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้ตารางวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพ
4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอแบบพรรณนาความเรียง

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการ โดยศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย งานบริหารวิชาการ งานบริหารบุคคล งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และสภาพแวดล้อม ดำเนินการดังนี้

1. แหล่งข้อมูล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการคัดเลือกโรงเรียนที่มีบริบทการบริหารที่แตกต่างกัน จำนวน 5 โรงเรียนเป็นตัวแทนอำเภอละ 1 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านวังลุง อำเภอพรหมคีรี 2) โรงเรียนบ้านเขายวนเฒ่า อำเภอสิชล 3) โรงเรียนวัดเทวดาราม อำเภอท่าศาลา 4) โรงเรียนชุมชนวัดบางคู อำเภอขนอม และ 5) โรงเรียนเคียงศิริ อำเภอนบพิตำ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบศึกษาเอกสารเพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการ 2) แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้ 2.1) ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ (อมเรศ ศิลาอ่อน, 2552) 2.2) กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพและแนวทางในการบริหารจัดการ 2.3) นำข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขแบบศึกษาเอกสารและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Interview) และการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) 2 ระยะ คือระยะการศึกษาก่อนลงภาคสนาม และการศึกษาภาคสนาม 1) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเป็นกรอบแนวทางในการสังเกตปฏิสัมพันธ์และปรากฏการณ์ต่าง ๆ 2) การเลือกสนาม ผู้วิจัยได้เลือกโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการ 3) สร้างความสัมพันธ์เพื่อเข้าถึงข้อมูลที่สะท้อนปรากฏการณ์จริงเกี่ยวกับการบริหารจัดการ 4) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 4.1) การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ 4.2) การวิเคราะห์เอกสารใช้ข้อมูลจากเอกสารซึ่งประกอบด้วย แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอแบบพรรณนาความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพ

1. แหล่งข้อมูล เป็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาถึงวิธีปฏิบัติในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย งานบริหารวิชาการ งานบริหารบุคคล งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตและ

สภาพแวดล้อม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพในโรงเรียน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) นำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างไปสัมภาษณ์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาตามแบบสัมภาษณ์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยการบันทึกแล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอแบบพรรณนาความเรียง

ขั้นตอนที่ 4 การยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 - 3 มาดำเนินการ ดังนี้

1. นำผลที่ได้จากการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการในขั้นตอนที่ 1 - 3 มาสังเคราะห์และยกร่างรูปแบบ

2. ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะและจัดทำเป็นรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบร่างรูปแบบ ดำเนินการดังนี้

1. แหล่งข้อมูล การดำเนินการตรวจสอบร่างรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษา จำนวน 11 คน โดยคัดเลือกจากบุคคลที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

1.1 เป็นหรือเคยเป็นผู้บริหารการศึกษาที่กำกับนโยบายที่ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษา จำนวน 6 คน

1.2 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จได้รับการยอมรับในการบริหารจัดการสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 2.1) ร่างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพ 2.2) ประเด็นสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) มีดังนี้ วิเคราะห์สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาและสร้างประเด็นสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการสนทนากลุ่ม จำนวน 2 ครั้ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาฉันทามติ (Consensus)

ขั้นตอนที่ 6 การตรวจสอบความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบ

1. แหล่งข้อมูล ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวน 20 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 2.1) สันทนากลุ่ม เพื่อหาระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 2.2) แบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ 2.2.1) ผู้วิจัยกำหนดประเด็นคำถาม 2.2.2) ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ 2.2.3) ปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล 3.1) รับฟังความคิดเห็นจากผู้บริหารโรงเรียนโดยแบบ 3.1.1) รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพ 3.1.2) แบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ 3.2) ดำเนินการสัมภาษณ์รับฟังความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียน ดังนี้ ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมแสดงความคิดเห็นและตรวจสอบความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบด้วยแบบสอบถาม 3.3) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม มีความสมบูรณ์จำนวน 20 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และความมีประโยชน์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เกณฑ์การตัดสินความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าไม่เกิน 1.00 ถือว่าผ่านการประเมินตามเกณฑ์ (อิริเดช พิมพทองงาม, 2552) ส่วนข้อเสนอแนะอื่น ๆ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพแบบมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ มีผลการตรวจสอบคุณภาพ +1 หมายถึงข้อคำถามสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มทั้ง 4 องค์กรประกอบ ดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้า มีการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้งานอาชีพกับเครือข่ายทั้งในและนอกห้องเรียน 2) มีกระบวนการนำเสนอผลการดำเนินงานหน่วยงานต้นสังกัดและชุมชนได้รับรู้ในความสำเร็จร่วมกัน กลไกสู่ความสำเร็จคือการประสานงาน 3) ผลผลิต สถานศึกษามีการส่งเสริมองค์ความรู้ด้านอาชีพโดยเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนด้วย 4) สภาพแวดล้อม สภาพเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนพบว่ามีอาชีพทำสวนยางพาราและสวนผลไม้มีฐานะยากจนแต่ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาทั้งด้านแรงงานและภูมิปัญญาในการสนับสนุน แนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งฝึกทักษะด้านการประกอบอาชีพให้ผู้เรียนโดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านฝีมือมีความขยันอดทนและมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีการจัดกระบวนการเรียนการสอน

ในสาระการเรียนรู้การทำงานพื้นฐานอาชีพหรือบูรณาการในสาระวิชาอื่น ซึ่งสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของ สมศักดิ์ แสงสว่าง ผู้บริหารโรงเรียนเคียงศิริ ได้กล่าวว่า “งานพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนต้องจัดทำหลักสูตรสาระเพิ่มเติมเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนสร้างการมีส่วนร่วมในการสอนวิชาชีพกับเครือข่ายในท้องถิ่น” (สมศักดิ์ แสงสว่าง, 2563) ด้านกระบวนการบริหาร การวางแผน การรายงานผลโรงเรียนต้องมีกระบวนการนำเสนอผลการดำเนินงานให้กับหน่วยงานต้นสังกัดและชุมชนได้รับรู้ชื่นชมความสำเร็จร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของ ประทุมมาศ รุ่งยิ่ง ผู้บริหารโรงเรียนวัดเทวดารามได้กล่าวว่า “การวางแผนการรายงานผลของโรงเรียนจะต้องมีการนำเสนอผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดและชุมชนได้ชื่นชมผลสำเร็จร่วมกัน” (ประทุมมาศ รุ่งยิ่ง, 2563) กลไกสู่ความสำเร็จ คือ การประสานงาน ซึ่งสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของ ประเทือง นุ่นสงค์ ผู้บริหารโรงเรียนบ้านเขายวนเฒ่า ได้กล่าวว่า “สถานศึกษาต้องมีการประสานงานในการส่งเสริมสนับสนุนองค์ความรู้ด้านอาชีพโดยเป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้ปกครองและชุมชนด้วยสภาพแวดล้อมสภาพเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน ชุมชนมีอาชีพทำสวนยางพาราและสวนผลไม้ส่วนใหญ่มีฐานะยากจนแต่ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาดีทั้งด้านแรงงานและภูมิปัญญาในการสนับสนุนโรงเรียน” (ประเทือง นุ่นสงค์, 2563)

2. ผลการพัฒนาปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้าได้แก่การบริหารงาน 4 ด้าน 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านการบริหารทั่วไป องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการลงมือปฏิบัติ (Do) ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนการปรับปรุง (Act) ขั้นตอนที่ 5 ขั้นตอนการรายงานผล (Report) กลไกสู่ความสำเร็จ คือ การประสานงาน (Coordinating) องค์ประกอบที่ 3 ด้านผลผลิตของการบริหารจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ด้านคุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการ เงื่อนไขความสำเร็จของการบริหารจัดการสถานศึกษา 2 เงื่อนไข ได้แก่ 1) นโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2) การสนับสนุนจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ผลการยกย่องตามองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า หลักสูตรมีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับอาชีพในท้องถิ่นและความต้องการของตลาด มีการร่วมกับสถาบันอาชีวศึกษาในพื้นที่พัฒนาหลักสูตรการสอนอาชีพในโรงเรียน หลักสูตรเน้นให้นักเรียนมีเจตคติและมีทักษะในการประกอบอาชีพ หลักสูตรมีความหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงเน้นการประเมินทักษะปฏิบัติและประเมินผลงานของนักเรียนมากกว่าการประเมินทฤษฎีหรือด้านความรู้ให้โรงเรียนได้โอกาสสรรหาครูที่มีความรู้เกี่ยวกับการสอนอาชีพหรือครูที่มีทักษะด้านการประกอบอาชีพ ให้โรงเรียนมีโควตาพิเศษสำหรับ

การเลื่อนเงินเดือนสำหรับครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน โรงเรียนร่วมกับสถาบันสอนอาชีพหรือสถานประกอบการในการพัฒนาครูให้มีความรู้เกี่ยวกับการสอนอาชีพ ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้มีทักษะด้านอาชีพนำภูมิปัญญามาเป็นวิทยากรท้องถิ่นสอนในโรงเรียน

3. ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากและควมมีประโยชน์ของการนำรูปแบบไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 1 และ ตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อความเป็นไปได้และควมมีประโยชน์ของการนำรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ไปใช้ด้านงานวิชาการ

รายการ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นไปได้			ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการนำควมมีประโยชน์ไปใช้		
	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับความเป็นไปได้	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับความเป็นไปได้
งานวิชาการ	4.06	0.68	มาก	4.48	0.74	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความเป็นไปได้และควมมีประโยชน์ของการนำรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาด้านงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.68) และระดับความคิดเห็นที่มีต่อควมมีประโยชน์อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.74)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อความเป็นไปได้และควมมีประโยชน์ของการนำรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ไปใช้ ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

รายการ	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นไปได้			ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการนำควมมีประโยชน์ไปใช้		
	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับความเป็นไปได้	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ระดับความเป็นไปได้
ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการ	3.70	0.84	มาก	4.44	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของการนำรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ไปใช้ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ($X = 3.70$, S.D. = 0.84) และระดับความคิดเห็นที่มีต่อความมีประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.44$, S.D. = 0.50)

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยนี้แสดงให้เห็นผลการศึกษาสภาพและแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษา 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จด้านปัจจัย 4 ด้าน คือ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารบุคคล ด้านบริหารงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารแบบโรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือขั้นการวางแผน ขั้นการดำเนินงาน ขั้นการตรวจสอบ ขั้นการปรับปรุง และขั้นการรายงานผล โดยมีการประสานงานเป็นกลไกขับเคลื่อนใช้วงจรบริหารคุณภาพ 5 ขั้นตอน และมีการสร้างเครือข่ายเป็นกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนมีการวางแผนการบริหารจัดการสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจเป้าประสงค์ จัดการเรียนการสอนส่งเสริมงานอาชีพ โดยกำหนดเป้าหมายให้นักเรียนมีความรู้และทักษะในการทำงานโรงเรียนกำหนดหน้าที่และภารกิจแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน มีการตรวจสอบติดตามการทำงาน นำผลที่ได้ไปปรับปรุงและรายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด ชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) นอกจากนี้การศึกษากิจการการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ มนตรี แก้วสำโรง เป็นกระบวนการการบริหารที่ใช้การจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติให้มีคุณภาพสูงขึ้นด้านผลผลิตได้แก่ผลผลิตด้านคุณภาพผู้เรียนและผลผลิตด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการ เป็นการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน มุ่งพัฒนาทักษะงานอาชีพให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมเกิดทักษะด้านฝีมือ มีความขยันอดทน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีการจัดการเรียนการสอนในสาระการเรียนอาชีพและบูรณาการในสาระวิชาอื่น ๆ และจัดในสาระเพิ่มเติม หลักสูตรการสอนวิชาชีพต้องมีความสอดคล้องกับสภาพบริบทหรืออาชีพในท้องถิ่นและสัมพันธ์กับภาคการตลาด (มนตรี แก้วสำโรง, 2553) ซึ่งนอกจากนี้ยังมีแนวคิดของ อำนาง ธีระวนิช ที่กล่าวว่าการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งฝึกทักษะด้านการประกอบอาชีพให้ผู้เรียนโดยมุ่งหวังให้เกิดทักษะด้านฝีมือ มีความขยันอดทน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน องค์กรประกอบด้านเงื่อนไขความสำเร็จการบริหารจัดการสถานศึกษา คือนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก มี 3 องค์กรประกอบ 1 เงื่อนไขความสำเร็จในแต่ละองค์กรประกอบมีความสัมพันธ์กันในเชิงระบบ (อำนาง ธีระวนิช, 2553)

ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นรูปแบบที่มุ่งให้โรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงบริบทชุมชนความต้องการของนักเรียนและ ความต้องการของตลาดแรงงาน ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มีความต้องการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้หลังจบการศึกษาภาคบังคับ แต่โรงเรียนจัดการศึกษา ในรูปแบบโรงเรียนปกติทั่วไป มุ่งเน้นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือผลการทดสอบระดับชาติ เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ เป็นการจัดการศึกษาที่ไม่ได้ยึดโยงกับสภาพของพื้นที่ (Area Based) ทำให้การจัดการศึกษาไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน การพัฒนาบุคลากร การสร้างขวัญกำลังใจสร้างแรงจูงใจให้จัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา เป็นข้าราชการครูที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาทั่วไป ไม่ได้มีข้าราชการครูที่จบการศึกษา ด้านอาชีพ จึงขาดความรู้ความสามารถในการสอนอาชีพ แต่ครูที่มีความสนใจบางคนก็สามารถ สอนอาชีพได้ เช่นงานเกษตร ดังนั้นการพัฒนาคูการเสริมแรงจูงใจการสร้างขวัญกำลังใจของครู โรงเรียนควรร่วมมือกับเครือข่ายในการพัฒนาครูให้มีความรู้ด้านการสอนอาชีพ เช่นสถาบัน อาชีวศึกษา สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ผู้ประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ของ ครูได้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย การจัดสรรอัตราครูสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ควรกำหนดตำแหน่งครูที่มีวุฒิทางด้านสายอาชีพตามความต้องการ งานงบประมาณ ได้แก่ การจัดสรรทรัพยากรให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ตามรายหัวนักเรียนเหมือนกับโรงเรียนทั่วไป ซึ่งการจัดสรรงบประมาณแบบรายหัวที่ ให้การอุดหนุนรายหัวนักเรียนเท่ากันหมดทุกคนนั้น ยิ่งทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมสูงขึ้น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายควรส่งเสริมให้โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของทุก ภาคส่วนในลักษณะของหุ้นส่วนพัฒนา (Partnerships) ด้านกระบวนการบริหารจัดการ สถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพ ได้แก่ 1) การวางแผน (Plan) 2) การลงมือปฏิบัติ (Do) 3) การตรวจสอบ (Check) 4) การปรับปรุง (Act) 5) การรายงานผล (Report) และ 6) การ ประสานงาน (Coordinating) เป็นกลไกสู่ความสำเร็จ กระบวนการที่สำคัญคือการรายงานผลการ ดำเนินงาน ซึ่งโรงเรียนต้องรายงานผลการดำเนินงานให้กับหน่วยงานต้นสังกัด นอกจากนี้ การศึกษาของ สุนทร โคตรบรรเทา นำแนวคิดของ อองรี ฟาโยล์มาประยุกต์ใช้ในการบริหาร ราชการเป็นหน้าที่ของผู้บริหารในองค์กรราชการโดยทั่วไปโดยได้เพิ่มการประสานงาน (Coordinating) เพื่อให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินการไปสู่เป้าหมายเดียวกัน การรายงาน (Reporting) ผลการปฏิบัติขององค์กรเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน ด้านผลผลิต ของกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพ 1) ด้านคุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านประสิทธิภาพการบริหาร ด้านคุณภาพผู้เรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ผู้ปกครองมี อาชีพทำสวนยางพาราดังนั้นโรงเรียนจึงส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพ ที่หลากหลาย ซึ่งจะทำให้นักเรียนที่จบการศึกษาแล้วเป็นแรงงานที่มีคุณภาพสามารถประกอบ

อาชีพและช่วยเหลือครอบครัวได้ (สุนทร โคตรบรรเทา, 2554) นอกจากนี้แนวคิดของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะด้านอาชีพและสามารถประกอบอาชีพได้หลังจบการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557) ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการนั้น โรงเรียนเป็นองค์กรที่ได้รับการยกย่องและเชื่อถือในชุมชน โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการส่งเสริมงานอาชีพให้กับชุมชน เงื่อนไขความสำเร็จของกระบวนการ ได้แก่ 1) นโยบายการจัดการศึกษา 2) การสนับสนุนจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีงบประมาณในการพัฒนาและมีการนิเทศกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนทั้งภาครัฐและเอกชน สิ่งเหล่านี้เป็นเงื่อนไขความสำเร็จของการจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพได้เป็นอย่างดีแต่ผู้บริหารหรือบุคลากรในโรงเรียนตลอดจนชุมชนต้องมีการประสานงานกับเครือข่ายให้ชัดเจน และสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในทุกชั้นตอน

การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จะประสบผลสำเร็จได้นั้นการประสานงานและการมีส่วนร่วมจึงเป็นเงื่อนไขที่สำคัญ อีกทั้งยังมี บุญชม ศรีสะอาด ที่กล่าวถึงรูปแบบซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต 4) สภาพแวดล้อม การพิจารณารูปแบบในลักษณะนี้ถือเป็นระบบเปิดองค์ประกอบของรูปแบบจะเป็นส่วนสำคัญที่บ่งบอกถึงคุณลักษณะของรูปแบบที่ดี ปัจจัยนำเข้ารูปแบบ เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบริหารงานภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งกระจายอำนาจให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับบริบทชุมชน โดยปรับเปลี่ยนหลักสูตรหรือมาตรฐานของ การศึกษาชาติให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงบริบทชุมชนความต้องการของนักเรียนตลอดจนความต้องการของตลาดแรงงานหรืออาชีพในชุมชนกับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) อีกทั้งยังมี ประภาพร ชื่อสิทธิกุล ที่กล่าวไว้ว่า การบริหารโรงเรียนเป็นฐานคือ การให้ผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนคณะครู ผู้ปกครองชุมชนมีอำนาจและความรับผิดชอบในการบริหารตนเองในลักษณะเชิงเบ็ดเสร็จให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียนผู้ปกครองและชุมชนที่มีความเชื่อว่าการให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่มากขึ้นจะทำให้ประสิทธิภาพของโรงเรียนสูงขึ้นมีความยืดหยุ่นมากขึ้นและมีผลผลิตดีขึ้น (ประภาพร ชื่อสิทธิกุล, 2560)

การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และความมีประโยชน์เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบตามขั้นตอนของการพัฒนารูปแบบตามระเบียบวิธีวิจัย การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อตรวจสอบรูปแบบซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไอซ์เนอร์ (Eisner) ที่ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิที่มี

ประสบการณ์และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยดำเนินการตามขั้นตอน การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาสภาพและแนวทางการจัดการศึกษา จากผู้บริหารโรงเรียนและผู้ทรงคุณวุฒิ การยกร่างรูปแบบการตรวจสอบรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ส่งผลให้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากและมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาได้ในระดับมากที่สุด (Eisner, E, 1976)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพและแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงานบุคคล งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ด้านกระบวนการ คือ การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ การปรับปรุง และการรายงานผล ด้านผลผลิต คือ ผลผลิตด้านคุณภาพผู้เรียน ผลผลิตด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และด้านสภาพแวดล้อม คือ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมที่เป็นอุปสรรคมี ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการศึกษาการพัฒนาารูปแบบ ปัจจัยนำเข้าได้แก่การบริหารงาน งานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป กระบวนการ 5 ขั้นตอน ขั้นการวางแผน (Plan) ขั้นลงมือปฏิบัติ (Do) ขั้นตรวจสอบ (Check) ขั้นปรับปรุง (Act) ขั้นรายงานผล (Report) กลไกสู่ความสำเร็จ คือการประสานงาน (Coordinating) ด้านผลผลิตของการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการ เงื่อนไขความสำเร็จของการบริหารจัดการสถานศึกษา ได้แก่ นโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และการสนับสนุนจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ การตรวจสอบรูปแบบ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความคิดเห็นต่อรูปแบบว่ามีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะการนำรูปแบบไปใช้ ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดให้โรงเรียนมีการจัดการศึกษายึดพื้นที่เป็นฐาน ควรปรับกฎเกณฑ์ให้เอื้อต่อการนำรูปแบบไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และตลาดแรงงาน ควรนำผลการวิจัยไปเผยแพร่เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจการส่งเสริมงานอาชีพให้กับผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ข้อเสนอแนะการวิจัย กระทรวงศึกษาธิการ ควรพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพผู้เรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ครอบคลุมคุณภาพมาตรฐานทางวิชาชีพด้วย นอกจากประเมินความรู้ของนักเรียนด้านวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการโครงการงานอาชีพที่มีอยู่อย่างต่อเนื่อง และจัดระบบการพัฒนาทักษะวิชาชีพไปสู่การเกิดรายได้และการประกอบอาชีพ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งต่อไป ควรวิจัยการพัฒนา รูปแบบการบริหารหรือรูปแบบหลักสูตรงานอาชีพที่ สอดคล้องกับสภาพบริบทของสังคมชุมชนและตลาดแรงงาน เข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็น แนวทางการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้สอดคล้องกับการเป็นสังคม Thailand 4.0

เอกสารอ้างอิง

- ถิรเดช พิมพทองงาม. (2552). สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 1). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ประทุมมาศ รุ่งยิ่ง. (20 กรกฎาคม 2563). การสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารจัดการ สถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา. (มาณพ เสียมไหม, ผู้สัมภาษณ์)
- ประเทือง นุ่นสงค์. (20 กรกฎาคม 2563). การสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารจัดการ สถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา. (มาณพ เสียมไหม, ผู้สัมภาษณ์)
- ประภาพร ชื่อสิทธิกุล. (2560). หลักการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- มนตรี แก้วสำโรง. (2553). การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมในเขตพื้นที่อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สมศักดิ์ แสงสว่าง. (20 กรกฎาคม 2563). การสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารจัดการ สถานศึกษาเพื่อส่งเสริมงานอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา. (มาณพ เสียมไหม, ผู้สัมภาษณ์)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). หลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาโรงเรียน ดีประจำตำบลสู่โรงเรียนทำมาหากินสมัยใหม่ เพื่อสร้างคน สร้างงาน สร้างชาติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง ประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2557). ภารกิจและนโยบาย. เรียกใช้เมื่อ 20 มีนาคม 2558 จาก <http://www.vec.go.th/Default.aspx?tabid = 87>

- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). แนวทางการน้อมนำพระราชโบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). สมุทรปราการ: บริษัท เอส. พี. เค การพิมพ์ จำกัด.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2554). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ปัญญาชน.
- อมเรศ ศิลาอ่อน. (18 มิถุนายน 2552). การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการวิจัยพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (สุชาติ วงศ์สุวรรณ, ผู้สัมภาษณ์)
- อำนาจ ธีระวนิช. (2553). การจัดการยุคใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Eisner, E. (1976). Educational connoisseurship and criticism. *Journal of Aesthetic Education*, 39(2), 192-193.